కథానిక

ఖైదీ చూసిన సూర్యకాంతి

ఊటుకూరి రంగారావు

జానకి మంచి అందగత్తె. బాగా చదువుకుని విజ్ఞానం అంతో యింతో సంపాదించింది కూడాను. చిన్నప్పటినుంచీ స్వేచ్ఛావాతావరణంలో పెరిగి, పెద్దదై, తనమంచిచెడ్డలు తను నిర్ణయించుకునే శక్తిసామర్థ్యాలు పొందిన వికసిత పుష్పం. తనో; ఎందులోనూ ఆవిడకి సాటిరాడు. ఇటు తన అందం చూడబోదామంటే ఆ ఎత్తు పళ్లూ, మిట్టనోసలూ, వంగిపోతూన్న శరీరం, తనని అంతా ఇరవైనాలుగేళ్ళ ముసలాడని పిలుస్తారు మిత్రులు. ఆవిడకున్నంతచదువూ సంస్కారం కూడా లేవుతనకు. నిజం ఆలోచిస్తే జానకి క్లాస్‌మేట్స్‌కన్నా, పరిచితులకన్నా, స్నేహితులకన్నా తను అన్నింటిలోనూ తీసికట్టే. అయినప్పుడు, తనలో ఏంచూసి జానకి యిలా ఉత్తరం రాసింది? ఈ ఉత్తరం తనని పరిహసించడానికా, లేక పరిశోధించడానికా జానకి రాయడం?" ఎంత ఆలోచించినా విశ్వేశ్వరరావు బుర్ర ఈ సమస్యని పరిష్కరించుకోలేక పోయింది. విశ్వేశ్వరరావు, రెండుగంటలనుంచీ మథనపడుతున్నాడు. తర్కశక్తినంతా ఉపయోగించి 'యిప్పుడేంచేస్తే ఏ ఫలితం లభిస్తుంది' అని చూసి విఫలుడై పోయాడు. ఏదీ తోచడంలేదు.

సర్వర్ కి మంచి 'స్ట్రాంగ్ టీ' ఆర్డరిచ్చి సిగరెట్టు వెలిగించాడు విశ్వేశ్వరరావు. అటూ ఇటూ ఎవరన్నా వుండి తనని పరిశీలిస్తున్నారేమోనని చూశాడు. ఆ మూలన కూర్చున్న తనమీద ఎవరిదృష్టీ ప్రసరించక పోవడం గమనించి జేబులోంచి ఓ కాగితాన్ని తీసి తనలో తనే మళ్ళీ ఓ సారి చదువుకున్నాడు. ఆ కాగితం తనకు చేరిన ఈ రెండుగంటలనుంచీ ఎన్నిసార్లు దాన్ని విప్పిచదివాడో లెక్కలేదు. ఆలోచిస్తూనే టీని కాస్తా గడగడా తాగేసి, బలంగా ఒకసారి సిగరెట్టుదమ్ముపీల్చి మళ్ళీ ఆలోచనలో పడ్డాడు విశ్వేశ్వరరావు. మిత్రులతనికి 'సర్వజ్ఞు' డనే బిరుదునూ, 'మహాకవి' అనే పట్టానూ యిచ్చారు; కాని, అతనూ దేన్నో పరిష్కరించుకోలేక పోతున్నాడు.

'రాజారావు'తో తనకి రెండేళ్ళనుంచీ పరిచయం. ఈ రెండేళ్ళలో తను వాళ్ళింటికి ఎన్ని వందలసార్లో వెళ్ళివుంటాడు. వెళ్ళినప్పుడల్లా జానకినీ, ఆవిడ పరిస్థితుల్నీ తను చూస్తూనే వున్నాడు. కాని ఎలాంటి అభిప్రాయమూ తన కేర్పడలేదు. అప్పుడప్పుడు వాడిచెల్లెళ్ళ చదువునూ చురుకుదనాన్నీ గురించి రాజారావే చెబుతుండేవాడు. పెద్దమ్మాయి సరళని యమ్మేదాకా చదివించాలనీ చిన్నమ్మాయి జానకిని డాక్టర్ గా చేయాలనీ అంటూండేవాడు. రాజాకు తనంటే ఎంతో ఆదరమూ అభిమానమూను. అతని తల్లి కూడా చాలా ఆప్యాయంగా ప్రవర్తించేది. గంటలకొద్దీ ఏదో విషయాన్ని గురించి తామిద్దరూ చర్చించేటప్పుడు జానకి అతిచనువుగా విషయంలో జోక్యం కల్పించుకుని తనూ పాల్గొనేది. కాని ఎన్నడూ ఇలాంటివాంఛ ఆవిడకున్నట్టు ప్రస్ఫుటమవలేదు. సామాన్య స్త్రీలలాగే ఆవిడలోకూడా వాంఛలూ, ప్రేరేపణలూ వుంటాయని ఎన్నడూ అనుకోవడానికి ఆస్కారం లభించలేదు. సరళ మొదటినుంచీ తనతో చాలా ముభావంగా వుండేది. అనవసరంగా మాట్లాడ్డంగానీ, చర్చల్లో పాల్గొనడంకానీ ఆవిడకిష్టంలేదు. సరళదో శిక్షిత స్వభావం, జానకి సురక్షితమైన ఆచార వ్యవహారాలు వంట జీర్ణించుకున్నదే కాని సరళలోగల మాంద్యం ఆవిడలో లేదు. ఒకే యింట్లో ఒకే తల్లికడుపున పుట్టిన వీళ్ళ ముగ్గురివీ మూడు వింతప్రకృతులు. ఈ విషయాన్ని గురించే సరదాగా తను అప్పుడప్పుడు ఆలోచిస్తూండేవాడు కూడాను.

ఇవాళ జానకి వుత్తరం విశ్వేశ్వరరావుకి విపరీతాశ్చర్యం కలిగించడంతోపాటు, సందిగ్ధావస్థలో పడేసింది. ఆవిడ తనని మనసారా వాంఛిస్తున్నట్టు యీ వుత్తరంకంటే యింకా ఋజువేం కావాలి? ఆ వాంఛ ఏ స్వరూపంలో, ఏ దశలో గుప్తీకరింబడివుందో కూడా ఇట్టే తెలిసిపోతుంది వుత్తరం చూస్తేనే—కాని, సమస్య అది కాదు. జానకి పంపిన యీ ఆహ్వానాన్ని అంగీకరించడమా తిరస్కరించడమా అన్నదే.

“—సముద్ర కెరటాల్లా ఉప్పొంగిపోయే యౌవనాన్నీ, వాంఛలనీ చంపుకుని, గాలికి తేలిపోయే చిరుకాగితం ముక్కలాంటి మీ జీవితం, మీ ఏకాంత మనోవేదన నాకు బాగా తెలుసు. మనస్సులో మండే మహాగ్నిని చల్లార్చుకోవడానికి మీరు అనుసరించే విపరీత ధోరణి జీవితంలో మీకు స్థాయినీ, సుఖాన్నీ కలిగించలేదు. మీరీ స్థితిలోనే కొన్నాళ్ళుంటే, ప్రపంచాన్నీ ముఖ్యంగా స్త్రీజాతినీ సంపూర్ణంగా ద్వేషించి, విలువను కోలుపోయే దశ వస్తుందేమోనని అనుమానం. మీ బ్రతుకులో ఒక అలంకారిక ఘట్టాన్ని మెరుగునూ సృష్టించి, స్థాణుత్వాన్నుంచి, చలన దశలో మిమ్మల్ని ప్రవేశపెట్టగలననే ధైర్యంతో జాలిగా, సానుభూతితో మిమ్మల్ని అర్థంచేసుకుంటున్నాను. ఎందుకు మీకీ ఏకాంతవాసం? ఏ దేవుడు విధించిన శిక్ష యిది? ప్రపంచాన్ని అనుభవించడానికి తాపత్రయపడాలి. ప్రపంచం మనల్ని అనుభవించమని తనకుతానైకోరి పాదాల ముందు వాలడానికి నిరీక్షించడం అంత తేలిక కాదు...క్షమించండి...మిమ్మల్ని నేను పూర్తిగా అభిమానిస్తాను. ఏకాంతంగా మీతో మాట్లాడి కొన్ని విషయాలు తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నాను. సాయంత్రం ఆరుగంటలకి; సరిగ్గా ఆరుగంటలకి మా యింటికి రండి. తగిన వాతావరణం కల్పించబడివుంటుంది—మీ జానకి.”

ఇంత నిర్భయంగా తమ అభిప్రాయాలని వ్యక్తీకరించే అవివాహితలు, కన్యాత్వం వీడని కామినులు చాలా అరుదుగా కనిపిస్తారు. సాధారణ స్త్రీలకన్నా చదువుకున్న ఆడాళ్ళల్లో ఇంకో ముఖ్యవిశేషం వుంది. మామూలు స్త్రీలు తమకేర్పడే విపరీత భావాలను జగత్తుకు వెరచి అణచుకుంటారు. విజ్ఞానవతులు, మంచైనా చెడైనా ఓ వాంఛ, ఒక అభిప్రాయం ఏర్పరచుకున్నారంటే, ఎంతో ఆఘాతం పొందందే బలాన్ని కోల్పోరు. అలానే అయింది జానకి పని. ఆవిడ పందొమ్మిదేళ్ళ కన్య. కాలేజీ ఆవరణంలో బోధింపబడే విద్యానామకవిషయంతో ఆర్జించుకుని, పెంపొందించుకుంటూ వస్తున్న విజ్ఞానం ఆవిడకీపని సబబైందేనని నచ్చజెప్పివుండవచ్చు. అయినా విశ్వేశ్వరరావుని గురించి, ఈ యిరవైనాల్గేళ్ళ ఘోటక బ్రహ్మచారినిగురించి, ఆ వర్తమాన మానవమాత్రుని గురించి ఆవిడ లోలోపల ఇంకా ఎన్ని అభిప్రాయాలే తేర్పరచుకొనివుందో కాని, ఇవాళ, ఈ విధంగా, అవి విజృంభించి, కట్టలు తెంచుకొని, విశ్వేశ్వరరావును ముంచెత్తినవి. కొందరి మనస్తత్వాలు అర్థంకాని దశలో వుంటాయని ఊహిస్తున్నాడతను.

జానకి రూపాన్నీ యౌవన ప్రాంగణంలో అడుగెడుతూన్న ఆవిడ పరిపుష్టశోభనీ ఒక్కసారి మనస్సులో ఊహించుకునేసరికి విశ్వేశ్వరరావులో ఏదో విద్యుత్ప్రవాహం పొంగింది... ఇన్నాళ్ళనుంచీ అతనికి తెలియకుండానే అతనిలో అణిగివున్న వాంఛలు తాచుపాముల్లా పడగలు విప్పినై. సహించలేని ఆవేదనతోపాటు మానసిక పరిస్థితి కూడా మారిపోజొచ్చింది. జానకిలో ఇన్నాళ్ళూ కనిపించని ఏదో ఊహాకంపని ప్రకృతిని ఇవాళ అతనూహిస్తున్నాడు. ఇందాకటిదాకా అతను తనముందు పరచుకున్న జానకి సౌంతర్యపు వలలో, భావపాదాన్ని వుంచలేదు. కాని ఇప్పుడది పూర్తిగా ఆ వలలో తగులుకోవడంతో విశ్వేశ్వరరావుకి ఆలోచనాశక్తి నశించిపోయింది. క్షణంలో ముఖ కవళికలు మారిపోయాయి. పోకేంజేస్తాయి? విశ్వేశ్వరరావూ సామాన్య మానవుడేకాని భీష్ముడూ ఆంజనేయుడూ కాడు. కనీసం దండకారణ్యంలో వున్న శ్రీరాముడూ కాడు. ఇక ఎందుకు మారడు? వున్న అవకాశాన్ని సద్వినియోగపరచుకుని జీవితంలో ఏనాడూ పొందని అమర సుఖాన్ని పొందడానికి ఎవడు వెనుదీస్తాడు? తను చేయబోయే పని ‘మిత్ర ద్రోహం’ అనిగానీ, తన స్వార్థానికి ఓ యువతి శీలాన్ని బలిచేయబో

తూన్నానని గానీ అత నూహించలేకపోయాడు. ఒకోసారి ఒకో మనిషిలో అంకురించిన సాహసాన్ని తరతరాలనాటి ఆత్మసంస్కారం కూడా అడ్డుకోలేదు.

విశ్వేశ్వరరావు నిశ్చయించుకొన్నాడు. "స్వయంగా ఆవిడ అర్థిస్తోంది. ఆవిడేమో తెలివి తక్కువదీ, లోకజ్ఞానం లేనిదీ కాదు. అలాంటప్పుడు తన కర్తృత్వంగాని, తన కంటబోయే పాపంగాని ఇందులో యేమీలేదు. పాపం, ద్రోహం అని విచారించి, అత్యంతసౌఖ్యప్రదమైన అవకాశాన్ని జారుచ్చుకోవడం అవివేకం." నిశ్చయం జరిగాక క్షణం నిలబడలేకపోయాడు. హోటలు బిల్లు చెల్లించి, జానకి వుత్తరాన్ని అతి భద్రంగా జేబులో మడిచిపెట్టుకుని తిన్నగా బయల్దేరాడు.

సరిగా సాయంత్రం ఆరు గంటలయ్యేసరికి విశ్వేశ్వరరావు జానకి యింటి గేటు ముందుకు చేరుకున్నాడు. ఈలోపల అతనిలో ఎన్ని లక్షల ఊహాలు దండలుదండలుగా పెనవేసుకున్నవో, ఎన్ని లక్షలసార్లు అతనిగుండెలు స్పందించాయో లెక్కలేదు. గేటు తెరచుకుని చిన్నగా వరండాలోకి అడుగెట్టాడు.

ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. విశ్వేశ్వరరావు గుండెలు టక్కుటక్కు మంటూన్నై. ఏకాంతం కల్పిస్తానని జానకి అన్నమాటల్లో అర్థం యేమిటి? అంతా యెటన్నా వెళ్ళారా? ఏదీ తోచడం లేదు అతనికి. ఇంతలో లోపలనుంచి యెవరో వస్తూన్న అడుగుల చప్పుడైంది. బహుశా జానకే వస్తూండవచ్చు ననుకొని, ఆవిడతో ఎలా మాటాడాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు.

ఓరవాకిలిగావున్న తలుపు తెరచుకుంది. విశ్వేశ్వరరావు గుండెల్లో జలపాతం దూకినంత పనయింది. ఒక్కసారి తడబడిపోయాడు. "అరే! జానకి కాదు. సరళ" అతని నరాలు ఒక్కసారి వణుకుతో కుంచించుకపోయినై.

"ఓ! మీరా? అలా కంగారుపడతారేం? కూర్చోండి!" అంది సరళ చిరునవ్వుతో. విశ్వేశ్వరరావు కింకా కంగారెక్కువైంది. ఏదో బాధపడుతూ, దాన్ని బయటికి రానీయకుండా వుండాలని ప్రయత్నిస్తూ, "ఎబ్బెబ్బే! కంగారెందుకూ? ఊరికే అలా చూసిపోదామని వచ్చాను" అన్నాడు నాటకంలో అభినయిస్తున్నవాడిలా.

సరళ యీమారు నవ్వకుండా వుండలేకపోతుంది. "కృతజ్ఞురాల్ని. అలా కూర్చోండి, ఇప్పుడే టీ పట్టుకొస్తాను" అంటూ నవ్వుతూనే లోపలికెళ్ళింది.

విశ్వేశ్వరరావుకి కొంచెం గాభరా వేసింది. జానకి అసలుందా లేదా? మధ్య యీవిడ తారసపడిందేమిటి? ఇంకేమన్నా అనుకోదు గదా? బుజాలు తడుముకుంటున్నాడు. ఈ సత్కారాని కర్థం యేమిటో?

టీతో సహా సరళ ప్రత్యక్షమైంది. విశ్వేశ్వరరావు ఓకుర్చీలాక్కొని తనుకూర్చుని, టీ కలిపి అతనికందిస్తూ అంది: "కులాసా? అలావున్నారేం ఇవాళ?"

"ఏం? బాగానే వున్నాను. కాని ఈ అసమయంలో టీ ఎందుకు చెప్పండి అన్నాడు.

"మంచి టీ దొరికిందంటే వీడా ప్రాంతాన్నిక వదలడనీ, వీడికిదో దురభ్యాసమనీ మారాజా మిమ్మల్ని గురించి చెబుతూండేవాడు. టీ లేందే మీకు మెదడు పనిచేయలేదనికూడా అంటాడు. మీరేమో సమయా సమయాలు అంటూ బుకాయిస్తున్నారు" అంది సరళ చాలాసరదాగా.

విశ్వేశ్వరరావుకి ఆశ్చర్యం వేసింది. సరళ తనతో ఎన్నడూ యింత ఫ్రీగా మాట్లాళ్ళేదు. ఇవాళ ఏదో కారణం వుండకపోదు. అతని కింకో భారంకూడా తోచింది. కొంపదీసి జానకి పేరుతో యీవిడ కాదుకదా ఉత్తరం రాసింది? అనుకొని భయపడ్డాడు.

నెమ్మదిగా టీ అందుకొని ఒక్కనిమిషంలో ఖాళీ కప్పుని కింద వుంచాడు. జేబులో చేయి పెట్టి ఎందుకో ఆగిపోయాడు- గతుక్కుమని— సరళ నవ్వుతూ,

"ఊఁ! అభ్యంతరంలేదు-బయటికి తీయండి!" అంది.

విశ్వేశ్వరావు వళ్లు జలదరించింది. "ఏమిటీ?" అన్నాడు.

"సిగరెట్లూ అగ్గిపెట్టేనూ. టీ త్రాగి ఒక్క సిగరెట్ వెలిగించారంటే ప్రపంచం మీరు చెప్పి

నట్టు వింటుందనీ —లేదూ, ప్రపంచం చెప్పినట్టు మీరు లోబడతారనీ మీ నోటంటే ఓ శుభోదయాన వినడం జరిగింది కాల్చండి పరవా లేదు."

చకితుడైపోయి పద్దనుకుంటూనే సిగరెట్టు వెలిగించాడు విశ్వేశ్వరరావు. సరళలో వచ్చిన యీ మార్పుకి అర్థం కనిపెట్టలేక బుర్ర బద్దలవుతోంది. సరళ తన కుర్చీని కొంచెం వెనక్కి జరుపుతూ "ఏమో బ్రహ్మాండంగా ఆలోచిస్తున్నారే?" అంది. విశ్వేశ్వరరావు ఉలిక్కిపడి "ఎబ్బెబ్బె! ఏంలేదు" అన్నాడు.

"మనస్సు ఏదో వైజ్ఞానిక పరిశోధన చేస్తోందనుకుంటాను" అంది సరళ సంభాషణ పెంచే ధోరణిలో.

"పరిశోధనా లేదు పాడూ లేదు. ఈ రోజుల్లో పరిశోధనలకి విలువ ఎక్కడేడిసింది కాలేజీ అవరణల్లో తప్ప?" అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు.

"ఐతే యిప్పుడు నేర్చుకునే యీ విద్యలన్నీ కాలేజీ దాటితే ఎందుకూ అక్కరకురావనా మీ అభిప్రాయం?"

"ఎందుకూ? నిత్యజీవిత గమనంలో తోడు పడని విద్యలూ, పరిశోధనలూ, కేవలం అలంకారప్రాయంగా తగిలించుకోవడానికే పనికొస్తాయిగాని లోకానుభవం సంపాదించిపెట్టలేవు" అన్నాడు సీరియస్‌గా విశ్వేశ్వరరావు.

"ఈ అభిప్రాయం అందరికీ వర్తిస్తుందా?" పట్టుదలగా అడిగింది సరళ. "అంటే?"

"ఈనాటి విద్యావిధానంలో కొట్టుకుపోయే స్త్రీలూ, పురుషులూనని నా అభిప్రాయం."

"ఓ! స్త్రీలైతేం పురుషులైతేం? విద్యావిధానంలోనే లోటున్నప్పుడు అంతా సమాన విజ్ఞానంతోనే వుంటారు. హృదయం వికసింపజేసి, లోకాన్ని పూర్తిగా అర్థంచేసుకునే తెలివిని వ్యక్తిలో సృష్టింపజేయలేదు ఈవిధానం" అంటూ చవురించాడు విశ్వేశ్వరరావు.

"ఇంకావున్నలోపాలేవిటో విశదీకరించండి" సావధానంగా అంది సరళ.

"ఎన్ని లోపాలున్నా మీరు గమనించాల్సిన విషయం ఇంకోటుంది ముఖ్యమైంది. ఇందులోనే పెరిగి బ్రహ్మాండాన్ని చిటికెన వేళ్లో తిప్పగల మేధావులూ వున్నారుసుమండీ!"

"అందుక్కారణం ఏవిటంటారు?"

"కాలేజీలో ఆర్జించిన శాస్త్రీయ విజ్ఞానాన్ని పెడదారిబట్టనీయకండా, వాస్తవిక జీవిత రంగంలో ఎదుర్కొంటూన్న సమస్యల అనుభవాన్ని దానికి జత చేసుకుని జీవితాన్ని సమన్వయ పద్ధతిలో నడిపే వాళ్ళంతా పైకొస్తారు. ప్రస్తుతం వాతావరణంలో పెరిగిపోతూన్న నీచాభిరుచుల్ని ప్రోత్సహిస్తూ, వాటికింకా బలాన్ని చేకూర్చే యీ లోకంలో, పరిసరాలకి లోబడకుండా జీవించడం దుర్లభం. ఎన్ని డిగ్రీలు సంపాదించినా మనిషి సహజమైన లోకానుభవాన్ని గడించలేడు. కృత్రిమం పెరిగిపోయి, సాధ్యాసాధ్యాలూ, ఆచరణ అనాచరణలూ గ్రహించకుండా మనుషులు కేవలం అభిరుచులకే దాసులవుతారు. అవుతూన్నారుకూడా."

"ఇంతకీ మీరనేది, మనిషిలో స్వతహాగా బలహీనత వున్నప్పుడు ఎంత చదువున్నా లాభంలేదని. అంతేగా?"

"అవును."

"మరి దానికింత ఉపన్యాసం ఎందుకూ ప్రత్యక్షంగా కనిపిస్తుంటేనే?"

"ఏవిటి కనిపించేది?" విశ్వేశ్వరరావు మళ్ళా ఉలిక్కిపడ్డాడు. ఏదో తీవ్రాలోచనతో మనస్సు సతమతమవుతూంది. రెండుమూడు నిముషాలపాటు నిశ్శబ్దం.

"ఏదో ఆలోచిస్తున్నారు. జానకినిగురించా? అది యిందాకే అమ్మనుతీసుకుని సినిమాకెళ్ళింది లెండి" అంది సరళ అతన్ని పరీక్షిస్తూ.

"జానకిని గురించా? ఎబ్బే... లేదే... ఏదో మనస్సుబావుండలేదు" అన్నాడు తత్తరపాటుతో.

"మీరు బలేచక్కగా అతకని అబద్ధాలాడుతారుకదూ?" అంది సరళ నవ్వుతూనే.

"నేనెందుకాడాలి అబద్ధం? నాకేంభయం?" అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు కుర్రాడిలా.

"పాపం! మీరు సరిగ్గాసమయానికే వచ్చారుగాని, పాపిష్టిదాన్ని నేనే కొంచెం యింట్లో పనుండి వుండిపోయి, జానకినే అమ్మకుతోడుగా పంపాను సినిమాకి. అది నన్నెంత దూషించుకుంటోందో మనస్సులో" విచారంగా అంది సరళ.

"మీరంతా యివాళేదో కొత్తగా, వింతగా

మాట్లాడేస్తున్నారు" అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ.

"రోజూ జరిగేదానికి కొత్తేముంది? రోజూ నేనిలానే మాట్లాడేస్తానే."

విశ్వేశ్వరరావుకి ఏం జవాబుచెప్పాలో అర్థం కావడంలేదు. ఎందుకోవస్తే, ఏదో అయిందన్నట్టయిందాతని పని. వాతావరణం అతనికి కల్మషపూరితంగా కనపడింది.

"ఏమో, మీ మాటలు నాకేవీ అర్థం అవడంలేదు" అన్నాడు.

"అవును. అర్థంకావు. మనస్సులో, అట్టడుగునవున్న మాట, పైకంటే, అర్థంకాదు. కప్పిపుచ్చుకని, కృత్రిమంగా మాట్లాడితే అందరికీ అర్థమవుతాయి. అలా మాట్లాడేవాళ్ళే అభిజాత్యసంపన్నులుగా చలామణీ అవుతారు. కళ్ళల్లో పాపల్ని తీయగలుగుతారు" సరళ కొంచెం ఉద్రేకంగా అంది.

విశ్వేశ్వరరావు గుండెలు వేగంగా కొట్టుకుంటూన్నై. అసలు సరళ దేన్నిగురించి మాట్లాడుతోందో తెలీడంలేదు. "అవును" అన్నాడు అప్రయత్నంగా.

"ఏవిటి అవును? మీరు అవునని ముద్రవేయకపోయినా అది అయేతీరుతుంది."

బుర్ర బద్దలుకొట్టుకున్నా విశ్వేశ్వరరావుకిది అర్థంకావడంలేదు.

"క్షమించండి! మీరు మనస్సులో ఏదోవుంచుకుని మాటాడుతున్నట్టుంది. కొంచెం వివరించి చెబితే తెలుసుకుంటాను" అన్నాడు వినయంగా.

"ప్చ్... ఇంకా వివరం కావాలీ? అర్థం కాలేదూ? మిమ్మల్ని అనేం లాభం? మిమ్మల్ని తయారుచేసిన విద్యావిధానాన్నీ, వాతావరణాన్నీ అనాలి" అంది నిట్టూరుస్తూ.

ఆ కొంచెం నిశ్శబ్దంలో విశ్వేశ్వరరావు ఘోరనరకాన్ని చూశాడు. సరళ యీమారు కొంచెం కటువుగా "జానకికి మీరు ఎంతకాలంనుంచీ వుత్తరాలు వ్రాస్తున్నారో కొంచెం సెలవీయండి" అంది.

విశ్వేశ్వరరావు ప్రాణాలు అటకెక్కిపోతున్నై. "నేనా?...క్షమించండి! జానకికి వుత్తరాలు రాసేంత అవసరం నాక్కలగలేదు. ఇకముందు కలగదు. మీరు చాలా పొరపాటు పడుతున్నారు. ఏదో ఊహించుకుంటున్నారు" అన్నాడు చిక్కబట్టుకుని.

"అవును. కనిపెట్టివుండకపోవడం పొరపాటే, కాని, నిజంచెప్పండి! మీరు వుత్తరంరాసే అవసరం కలగలేదంటే మీభావం?"

"ఇందులో భావానికేముంది తావు?"

"ఏమీలేదా? చూడండి! కొందరిని విశ్వాసపాత్రులుగానమ్మి మోసపోతాం. వాళ్ళహృదయాలు పైకిచాలా పరిశుభ్రంగావుంటాయి. లోపలంతా కల్మషం...మంది బలహీనతను సాకుగా తీసుకుని ఆనందం పొందాలనేస్వార్థం...స్వార్థంకోసం ద్రోహం...ద్రోహంలో ఆనందం.. విశ్వాసంలో కల్లోలం...ప్రతిఫలం; జీవితాల్లోనరకం" సరళ ఉద్రేకంగా చెప్పుకుపోతోం దేవిటో... విశ్వేశ్వరరావుకీమారు ముఖం నిజంగా తెల్లబడింది. తననిగానీ, జానకినిగానీ సరళకనిపెట్టిందనేభయం ఆక్రమించుకుని అతను కలవరపడుతున్నాడు.

"మీ మాటల అంతరార్థం బోధపడ్డంలేదు నాకు" అన్నాడు.

"బోధపడే విజ్ఞానాన్ని మీకు మీవిద్య ప్రసాదిస్తేగద? ఇందాకటినుంచీ మీరిచ్చిన ఉపన్యాసం మీకే వర్తిస్తుంది అక్షరాలా."

"నేనేంచేశానంటారిప్పుడు?" అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు చిరాకుగా.

"ఏవిటా? ఎదటివాళ్ళ బలహీనతని వాతావరణానికి గురిచేసి, మీ అవసరాలు తీర్చుకోవాలని ప్రయత్నంచేస్తున్నారు. లోకానుభవంలేనివాళ్ళని, అనుభవం నేర్పిన నీచాభిరుచులతో లోబరచుకోవడం చేశారు. బాధ్యతలూ, నియమాలూ గమనించకుండా, ఆకాశాన్నందుకున్న దానిముఖాన శాశ్వతంగా చీకటి పూయాలని వాంఛిస్తున్నారు. జానకి జీవితాన్నీ, భవిష్యత్తునీ ధ్వంసంచేయాలని వచ్చారు. కాదూ?" సరళకళ్లు నిప్పుల్లా మెరుస్తున్నై.

విశ్వేశ్వరరావు వూపిరి ఏదో చెట్టుకొమ్మకి తగులుకున్నట్టయింది. అయినప్పటికీ మగాడు కాబట్టి విపరీత ప్రయత్నంతో సర్దుకుని, గొంతు సవరించుకున్నాడు.

"మీరు మోపుతూన్న యీనేరం నాకు తెలియందీ, నే చేయందీను."

"బుజువు కావాలంటారా యీ ప్రత్యక్ష చర్యకి?" గంభీరంగా అంది సరళ.

"కావాలని వేఁనను. కాని చూపిస్తే నమ్మకుండా వుండను." అన్నాడు తాపీగా.

"ఇవాళ మధ్యాహ్నం నౌకరుకు(రాడిద్వారా జానకి మీకు పంపినవుత్తరం పిలిటో నాకు తెలీదనుకున్నారా! మీరిద్దరూ నన్ను మోసం చేయగలుగురేమో గాని, వాడు మోసం చేయడానికి సాహసించడు. వాడీవిద్య నేర్చుకోలేదింకా. అడగ్గానే ఇచ్చేశాడు. జానకిలో కలుగుతున్న యీ విపరీత పరిణామాలని కొన్నాళ్ళనుంచీ గ్రహిస్తున్న నేను, ఇవాళే ఈ నాటకంలో అంతిమఘట్టం అయిపోవాలని పట్టుదలతో జానకిని సినిమాకుపంపి, తమతో యీ విషయం మాట్లాడదాముని నిరీక్షిస్తున్నాను."

అంత భయంలోనూ ఈ మాట వినగానే విశ్వేశ్వరరావుకి చికాకెత్తింది ... "ఎదటివాళ్ళ వుత్తరాల్ని అలా పరీక్షించడం విజ్ఞానవంతుల లక్షణమే ననుకుంటారా?" అన్నాడు.

"కాదు-కాని, నమ్మి స్నేహంచేసే ప్రాణ మిత్రుడి చెల్లెల్ని, బలహీనతలు సాకుగా ద్రోహం చేయబోవడం మాత్రం విజ్ఞానమూర్తుల లక్షణం. అవునా?" అంది.

కొరడా దెబ్బలాంటి ఆ మాటకి విశ్వేశ్వర రావు సగం సచ్చిపోయాడు. ఏ కొంచెమో మిగిలిపోయిన పౌరుషం అప్పుడే మేల్కొంటున్నది. సరళ ఎక్సరేకళ్లు అతని ప్రతిభావాన్ని లాగేస్తున్నట్టనిపించింది.

"నేను జానకికి అన్యాయం చేయడానికే వచ్చానో, మందలించడానికే వచ్చానో మీరు తెలుసుకోకుండానే దూషించడం మంచిదికాదు" అన్నాడు.

"ఇందాకటినుంచీ మీరు చేసే వ్యర్థప్రయత్నాలు అందుకు తోడుపడవు. సరిగ్గా యిదే వేళకి రావడం అవసరంలేదు. అలా మందలించే సద్బుద్ధి మీలో వుంటే ఎప్పుడో ఒక మారు సమయం చూసి బోధించేవాళ్లు...అయినా మీరీ మాట హృదయపూర్వకంగా చెప్పండి, "దైవ సాక్షిగా నేను జానకిని మందలించడానికే వచ్చాను" అని అనేయండి నే నీ క్షణంలో మిమ్మల్ని క్షమాపణవేడుకుని నా తప్పుకి ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకుంటాను" అంది సరళ ఆవేదనతో.

విశ్వేశ్వరరావులో ఇంకా మానవత్వం వుంది. అతను కేవలం పశువు కాలేకపోయాడు. ఈ మారు పూర్తిగా తను ఓడిపోయా ననుకున్నాడు. దీనంగా మొఖంపెట్టి "క్షమించండి. ఇక మీతో నేను అబద్ధం ఆడదల్చుకోలేదు. నా సంగతి అలా వుంచి ఆలోచించండి. ఇందులో జానకిమీద ఆరోపించగల నేరమేమీ లేదా? కర్తవ్యంమంతా నాదేనా?" అన్నాడు.

"జానకి పసిపిల్ల. ఏళ్ళొచ్చాయి, చదువు కున్నది. కాని, ఇందాక మీ రన్నట్లు ఆ చదువు దాన్ని పరిసరవాతావరణ ప్రభావంనుంచి తప్పించి లోకానుభవం యివ్వలేకపోయింది. మనస్తత్వాలని విశదీకరించలేకపోయింది. బాధ్యతగల మీరు, మా కుటుంబానికి స్నేహితులైన మీరు, నిజాన్ని గమనించి జానకిని సరిదిద్దవలసి వున్నప్పటికీ ఇలా దయచేశారు కాబట్టే మీ లెక్కువ పాలు అనుభవించాలి. జానకి స్వతహాగా బలహీనురాలు" సరళ చాలా సాఫీగా వుంది.

విశ్వేశ్వరరావుకి మళ్ళీ ముంచుకొచ్చేంత ఆలోచన వచ్చేసింది. రెండు నిముషాలకాలం స్తంభించిపోయాడు. అతని కళ్ళవెంట జలజల నీళ్ళు ప్రవహించ నారభించాయి. రెండుచేతులూ జోడించి "క్షమించండి! పొరపాటు జరిగింది. ఈ విషయం రాజాకి తెలిస్తే విపరీతమైన బాధ పడతాడు. జరిగిందాన్ని విస్మరించాలని నా ప్రార్థన" అన్నాడు. సరళ కొంచెం పశ్చాత్తాప స్వరంతో, "విశ్వేశరబాబూ! మీరు పసిపిల్లలు సుమండీ! హిప్నటైజ్ చేయబడ్డ వ్యక్తిలా ఇలా మీ తప్పును మీరు ఒప్పుకునేంత బలహీనులనీ, విశాలహృదయం వున్నదనీ నేను భావించలేను. వజ్రంకాని మీ మనస్సుకీ, మీ స్నేహపు విలువలకీ నా కృతజ్ఞతలు. చూడండి! జానకి ప్రపంచజ్ఞానం లేని అవివాహిత. దాని భవిష్య జీవితానికి సంబంధించిన ఆలోచనా, బాధ్యతా నన్నిలా చేయమని ప్రబోధించాయి. ఇవాళే ఈ విషయం అరికట్టకుంటే ముందు ముందు ఇది గౌరవ ప్రతిష్ఠలు కలచివేసే సమస్య కావచ్చు...

దీన్ని మీరు నా స్వార్థం అనుకోండి, ఇంకేదైనా అనుకోండి. కాని, నన్ను క్షమిస్తారని కోరుతూన్నాను"

"అలా కోరవలసింది నేను. మీరు కాదు" అంటూ కుర్చీలోంచి లేచాడు విశ్వేశ్వరరావు. గట్టిగా ఓ నిట్టూర్పు విడిచి, నమస్తే!" అంటూ తలవాచుకుని బయటపడ్డాడు. ఈ విచిత్ర వ్యక్తిత్వాన్ని గురించి సరళ కూడా ఎందుకో నిట్టూర్చకుండా వుండలేకపోయింది.

ఇందాక వెళ్ళేప్పుడూ విశ్వేశ్వరరావు హృదయం స్పందించింది. ఇప్పుడూ స్పందిస్తూనే వుంది. ఇందాకటిలా బుర్ర వేడెక్కే వుంది. ఇందాక ఎలా అదృశ్యశక్తి మెడపట్టి జానకి యింటికి గెంటిందో, అంతకంటే బలమైన శక్తి ఇప్పు డక్కడ్నో పనిచేస్తోంది. "ప్రపంచానుభవం లేని శుష్క భావుకతకీ, జీవితాచరణకీ యెంత తేడా వుంటుందో జానకినీ సరళనీ చూస్తే తెలుస్తుంది" అనుకుంటున్నాడు విశ్వేశ్వరరావు. అతని మనస్సు పూర్తిగా అలసిపోయింది. ఆరు నెలలు జైలు చీకటికొట్లో వుండి సుప్రభాత సూర్యోదయాన్ని చూస్తూన్న ఖైదీ కళ్ళలా అతని కళ్ళు మూతలుపడుతున్నాయి. మనస్సు విశ్రాంతిని కోరుతోంది. ఎక్కడా తనకు విశ్రాంతి? ఎటూ తను వెళ్తాంటు? ఏదీ తోచని స్థితిలో విశ్వేశ్వరరావు దగ్గరనే వున్న హోటల్లో ప్రవేశించి, ఓ మూలన కుర్చీలో అతుక్కుపోయాడు.

స్కెచ్

పెళ్లిచూపులు

ఎన్. ఆర్. నంది

బండి దిగీ దిగగానే ద్వారం దగ్గరే యెదురై అమ్మ ముఖం యింత చేసుకొని అడిగింది:

"ఏమయిందిరా - పండా, కాయా?"

నేను సమాధానం చెప్పలేదు. తిన్నగా నాగది లోకిపోయి కూచున్నా. వెనకాలే చిరునవ్వుతో వస్తున్న పెద్దన్నయ్యను ఏమడిగిందో మరి, ఆయనేం సమాధానం చెప్పాడో రయ్యిమంటూ నాగదిలోకి వచ్చి పడింది అమ్మ:

"పిల్లా నచ్చి, నీకు పెళ్ళంటే అయిష్టత లేకండావుండీ - మరేం మూడిందనిరా వచ్చిన సంబంధాలనన్నిటినీ అలా తిరగ్గొట్టేస్తున్నావ్?" అంటూ అరచింది.

ఆ అరుపులు నేనేం లెఖ్ఖచెయ్యలేదు. చెయ్యాల్సిన అవసరంగూడా లేదు.

అసలింతకీ నాకు పెళ్ళంటే యిష్టంలేదు. మా జగన్నాథం అన్నట్టు, తెలుగువాణ్ణి గాబట్టి నాకు ప్రతీవిషయం మీదా కొన్ని అభిప్రాయాలంటూ వున్నాయి. ఇలా ప్రతీవిషయంమీదా కొన్ని అభిప్రాయాలంటూ వుండటం తెలుగుజాతి నేషనల్ రోగంలా వుందని వాడు వెటకారించినా - నాకు మాత్రం పెళ్ళిమీద మహాగొప్ప అభిప్రాయాలున్నాయి లెండి!

"ఏవిటో అంతలావాటి అభిప్రాయాలు!" అంటారుమీరు-

అన్నా! గొప్ప చిక్కొచ్చిందే! అభిప్రాయాలంటూ వున్నాయిగాని అవి ఏవిటని మీరిలా నిలదీసి అడుగుతే ఒక్కసారిగా చప్పున ఎలా చెప్పగలను చెప్పండీ? ఏదో అమ్మా, నాన్నగారు పెళ్ళాడవయ్యా మహాప్రభూ! బెండకాయ ముదిరినా, బహ్మచారి ముదిరినా మహా ముప్పుసుమా" అంటూ వేధిస్తూవుంటే వాళ్ళనించి తప్పించుకోడానికీ అనండి, మరోహటేదైనా అనండి:

"నాకిప్పుడప్పుడే పెళ్ళాడాలని లేదమ్మా" అనేస్తాను.

"ఎందుకో?" అని అడుగుతారు కొందరు స్నేహితులు-

నిజం చెప్పొద్దూ, అప్పుడు వేదాంతం పుట్టుకొస్తుంది.

"ఆఁ! మీరంతా పెళ్ళాడి ఏం సుఖపడిపోతున్నారు లెద్దురూ! వెధవది పెళ్ళంటూఆడితే ఆ అమ్మగారికోర్కెలు చెల్లించలేక చావాలి. తీరా ఒక ఏడాది గడిస్తే ఆవిడ కాస్తా ఒక నలుసుని